



## Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (dziewiąta izba)

z dnia 2 września 2021 r.\*

Odesłanie prejudycjalne – Swoboda przedsiębiorczości – Swoboda świadczenia usług –  
Uznawanie kwalifikacji zawodowych – Dyrektywa 2005/36/WE – Artykuł 5 ust. 2 –  
Rzeczoznawca motoryzacyjny mający siedzibę w państwie członkowskim, który przemieszcza się  
na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego w celu tymczasowego i okazjonalnego  
wykonywania zawodu – Odmowa wpisania jego przez instytucję zawodową przyjmującego  
państwa członkowskiego, w którym rzeczoznawca miał wcześniej siedzibę, do rejestru usług  
wykonywanych tymczasowo i okazjonalnie – Pojęcie „świadczenia tymczasowego  
i okazjonalnego”

W sprawie C-502/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie  
prejudycjalnym, złożony przez cour d'appel de Mons (sąd apelacyjny w Mons, Belgia)  
postanowieniem z dnia 22 września 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 5 października  
2020 r., w postępowaniu:

**TP**

przeciwko

**Institut des Experts en Automobiles,**

TRYBUNAŁ (dziewiąta izba),

w składzie: N. Piçarra, prezes, M. Vilaras (sprawozdawca), prezes czwartej izby, pełniący  
obowiązki sędziego dziewiątej izby, i K. Jürimäe, sędzia,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu TP – V. Grévy, avocat,
- w imieniu Institut des Experts en Automobiles – P. Botteman i R. Molders-Pierre, avocats,

\* Język postępowania: francuski.

- w imieniu rządu belgijskiego – L. Van den Broeck, M. Jacobs i C. Pochet, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu czeskiego – M. Smolek, J. Vlácil i T. Machovičová, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – K. Bulterman i H.S. Gijzen, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej – É. Gippini Fournier i L. Armati, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii, wydaje następujący

### Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 49 TFUE oraz dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. 2005, L 255, s. 22), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. (Dz.U. 2013, L 354, s. 132) (zwanej dalej „dyrektywą 2005/36”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy TP a Institut des Experts en Automobiles (instytutem rzeczoznawców motoryzacyjnych, zwanym dalej „IEA”) w przedmiocie wykonywania przez TP w Belgii zawodu rzeczoznawcy motoryzacyjnego.

### Ramy prawne

#### *Prawo Unii*

- 3 Motyw 11 dyrektywy 2005/36 stanowi między innymi, że dyrektywa ta nie ma na celu ingerencji w uprawnienie państw członkowskich do przeciwdziałania nieuczciwemu uchylaniu się przez niektórych z ich obywateli od przestrzegania przepisów krajowych dotyczących wykonywania zawodu.
- 4 Artykuł 3 ust. 1 tej dyrektywy stanowi, co następuje:  
„Dla celów niniejszej dyrektywy stosuje się poniższe definicje:  
a) »zawód regulowany«: działalność zawodowa lub zespół działalności zawodowych, których podjęcie, wykonywanie lub jeden ze sposobów wykonywania wymaga, bezpośrednio bądź pośrednio, na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, posiadania specjalnych kwalifikacji zawodowych; w szczególności używanie tytułu zawodowego zastrzeżonego na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dla osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe stanowi

sposób wykonywania działalności zawodowej. W przypadkach, w których nie stosuje się pierwszego zdania niniejszej definicji, działalność zawodowa, o której mowa w ust. 2, traktowana jest jako zawód regulowany;

- b) »kwalifikacje zawodowe«: kwalifikacje potwierdzone dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji, poświadczeniem kompetencji, o którym mowa w art. 11 lit. a) ppkt (i), lub doświadczeniem zawodowym;

[...]”.

- 5 Tytuł II tej dyrektywy, zatytułowany „Swoboda świadczenia usług”, obejmuje art. 5–9. Artykuł 5 zatytułowany, „Zasada swobodnego świadczenia usług”, stanowi:

„1. Bez uszczerbku dla szczególnych przepisów prawa [Unii], jak również przepisów art. 6 i 7 niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie nie wprowadzają ograniczeń w swobodnym świadczeniu usług w innym państwie członkowskim, które w jakikolwiek sposób byłyby związane z kwalifikacjami zawodowymi:

- a) jeżeli usługodawca prowadzi zgodną z prawem działalność w zakresie tego samego zawodu w innym państwie członkowskim (zwanym dalej »państwem członkowskim siedziby«); oraz
- b) w przypadku przeniesienia się usługodawcy – jeżeli wykonywał zawód w co najmniej jednym państwie członkowskim przez co najmniej jeden rok w okresie dziesięciu lat poprzedzających świadczenie usług, jeżeli dany zawód nie jest regulowany w państwie członkowskim siedziby. Wymóg wykonywania zawodu przez co najmniej jeden rok nie ma zastosowania, jeżeli zawód lub kształcenie i szkolenie prowadzące do wykonywania danego zawodu są regulowane.

2. Przepisy niniejszego tytułu obowiązują jedynie w przypadku przemieszczania się usługodawcy na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu, o którym mowa w ust. 1.

Tymczasowy i okazjonalny charakter świadczenia usług podlega każdorazowo indywidualnej ocenie, przy uwzględnieniu przede wszystkim jego długości, częstotliwości, regularności i ciągłości.

3. Usługodawca, który przeniósł się do innego państwa członkowskiego, podlega przepisom dotyczącym wykonywania zawodu, mającym charakter zawodowy, ustawowy lub administracyjny, regulującym kwestie bezpośrednio powiązane z kwalifikacjami zawodowymi, takimi jak definicja zawodu, używanie tytułów zawodowych i poważne uchybienia zawodowe, w sposób bezpośredni i szczególny związane z ochroną i bezpieczeństwem konsumentów, jak również przepisom dyscyplinarnym, które obowiązują w przyjmującym państwie członkowskim osoby wykonujące ten sam zawód”.

6 Artykuł 6 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Wyłączenia”, stanowi w akapicie pierwszym lit. a):

„Zgodnie z art. 5 ust. 1 przyjmujące państwo członkowskie zwalnia usługodawców prowadzących działalność w innym państwie członkowskim z wymogów obowiązujących osoby wykonujące dany zawód prowadzące działalność na jego terytorium dotyczących:

a) uzyskania zezwolenia, rejestracji albo członkostwa w organizacji lub instytucji zawodowej. W celu ułatwienia stosowania, zgodnie z art. 5 ust. 3, przepisów dyscyplinarnych obowiązujących na ich terytorium, państwa członkowskie mogą wprowadzić automatyczną rejestrację tymczasową albo członkostwo pro forma w organizacji lub instytucji zawodowej, o ile taka rejestracja lub uzyskanie członkostwa nie spowoduje w żaden sposób opóźnienia ani utrudnienia w świadczeniu usług ani nie spowoduje obciążenia usługodawcy dodatkowymi kosztami [...]”.

7 Zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2005/36 państwa członkowskie mogą wymagać, aby w przypadku gdy usługodawca przemieszcza się z jednego państwa członkowskiego do drugiego w celu świadczenia usług, uprzednio poinformował o tym właściwe władze przyjmującego państwa członkowskiego. Oświadczenie takie składa się ponownie raz na rok, o ile usługodawca zamierza świadczyć w danym roku w tym państwie członkowskim usługi w sposób tymczasowy i okazjonalny.

### ***Prawo belgijskie***

*Ustawa z dnia 15 maja 2007 r.*

8 W Belgii status i prawa i obowiązki rzeczoznawców motoryzacyjnych są przedmiotem loi du 15 mai 2007 relative à la reconnaissance et à la protection de la profession d’expert en automobiles et créant un Institut des experts en automobiles (ustawy z dnia 15 maja 2007 r. w sprawie uznawania i ochrony zawodu rzeczoznawcy motoryzacyjnego oraz o utworzeniu instytutu rzeczoznawców motoryzacyjnych, *Moniteur belge* z dnia 2 czerwca 2007 r., s. 28087), zmienionej ustawą z dnia 6 października 2011 r. (*Moniteur belge* z dnia 10 listopada 2011 r., s. 67853) (zwanej dalej „ustawą z dnia 15 maja 2007 r.”).

9 Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b) ustawy z dnia 15 maja 2007 r. status członka IEA jest przyznawany każdej osobie fizycznej zamierzającej osiedlić się w Belgii jako rzeczoznawca motoryzacyjny, która złożyła wniosek, w zakresie, w jakim dostarcza ona zaświadczenie lub dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji wydany przez państwo członkowskie Unii Europejskiej. W pkt 6 art. 5 ust. 1 tej ustawy dodano, że zainteresowany powinien zostać wpisany na listę członków IEA.

10 Artykuł 6 tej ustawy stanowi:

„W przypadku gdy w ramach swobody świadczenia usług obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej [...] przeniosą się na terytorium Belgii w celu wykonywania po raz pierwszy, tymczasowo i okazjonalnie, zawodu rzeczoznawcy motoryzacyjnego, uprzednio informują o tym właściwą izbę rady [IEA] poprzez przedłożenie pisemnego oświadczenia zgodnie z art. 9 § 1 ustawy z dnia 12 lutego 2008 r. ustanawiającej [...] ogólne ramy uznawania kwalifikacji zawodowych [UE] [...]”.

*Ustawa z dnia 12 lutego 2008 r.*

- 11 Dyrektywa 2005/36 została transponowana do prawa belgijskiego w drodze loi du 12 février 2008 instaurant un cadre général pour la reconnaissance des qualifications professionnelles UE (ustawą z dnia 12 lutego 2008 r. ustanawiającą ogólne ramy uznawania kwalifikacji zawodowych UE, *Moniteur belge* z dnia 2 kwietnia 2008 r., s. 17886; zwaną dalej „ustawą z dnia 12 lutego 2008 r.”).
- 12 Tytuł II tej ustawy, zatytułowany „Swoboda świadczenia usług”, obejmuje art. 6–11. Artykuł 6 tej ustawy stanowi:  
  
„Przepisy niniejszego tytułu obowiązują jedynie w przypadku przeniesienia się usługodawcy na terytorium Belgii w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania zawodu, o którym mowa w art. 7 § 1.  
  
Tymczasowy i okazjonalny charakter świadczenia usług podlega każdorazowo indywidualnej ocenie, przy uwzględnieniu przede wszystkim jego długości, częstotliwości, regularności i ciągłości”.
- 13 Artykuł 9 tej ustawy ustanawia system uprzedniego oświadczenia zgodnie z art. 7 dyrektywy 2005/36.

**Postępowanie główne i pytania prejudycjalne**

- 14 TP przez wiele lat pracował zawodowo jako rzeczoznawca motoryzacyjny w Belgii. Od dnia 28 stycznia 2014 r. zamieszkuje on na terytorium Wielkiego Księstwa Luksemburga i wykonuje tam ten sam zawód.
- 15 Sąd odsyłający wskazuje, że z informacji przedstawionych przez TP wynika, iż chociaż od tej daty wykonywał kilka zleceń w Belgii, przeważająca część jego działalności zawodowej jest obecnie prowadzona poza terytorium belgijskim, w związku z czym działalność zawodowa, którą prowadzi w Belgii, może zostać uznana za „działalność dodatkową”.
- 16 We wrześniu 2015 r. IEA zwrócił się do TP o wpisanie się przez niego na listę członków będących członkami IEA w celu uregulowania jego sytuacji w Belgii.
- 17 TP odmówił złożenia takiego wniosku, a w zakresie, w jakim – zgodnie ze wskazanymi przez niego informacjami – wykonywał kilka ekspertyz, wniósł o wpisanie go na tymczasową i okazjonalną listę rzeczoznawców motoryzacyjnych, o której mowa w art. 9 ustawy z dnia 12 lutego 2008 r.
- 18 IEA uważa, że prowadząc działalność rzeczoznawcy motoryzacyjnego w Belgii, a nie będąc członkiem IEA, TP prowadzi działalność w sposób nieprawidłowy i nieuczciwy. W związku z tym wniósł on powództwo przeciwko TP do tribunal de commerce du Hainaut (sądu gospodarczego w Hainaut, Belgia) o zakazanie TP używania tytułu rzeczoznawcy motoryzacyjnego oraz wykonywania tego zawodu w Belgii.
- 19 TP z kolei wniósł do tego samego sądu, tytułem żądania wzajemnego, o nakazanie wpisania go na tymczasową i okazjonalną listę rzeczoznawców motoryzacyjnych na podstawie art. 6 ustawy z dnia 15 maja 2007 r.

- 20 Orzeczeniem z dnia 29 listopada 2017 r. tribunal de commerce du Hainaut (sąd gospodarczy w Hainaut) uwzględnił co do zasady powództwo IEA i oddalił powództwo wzajemne TP. W dniu 15 lutego 2018 r. TP wniósł apelację do sądu odsyłającego.
- 21 Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2019 r. sąd odsyłający uznał apelację TP za dopuszczalną i orzekł na podstawie przedstawionych przez niego dokumentów, że posiada on przedsiębiorstwo w Luksemburgu w rozumieniu art. 16–19 dyrektywy 2005/36.
- 22 Sąd odsyłający wskazuje jednak, że ma wątpliwości co do zgodności z prawem Unii wykładni wyrażenia „tymczasowy i okazjonalny” zawartego w art. 6 ustawy z dnia 15 maja 2007 r., takiej, jakiej broni IEA, zgodnie z którą wcześniejsze prowadzenie w państwie członkowskim działalności w sposób trwały i regularny stoi na przeszkodzie uznaniu tymczasowego i okazjonalnego charakteru wykonywania tej samej działalności w tym państwie członkowskim w następstwie osiedlenia się zainteresowanego w innym państwie członkowskim. Tymczasem TP nadal prowadził działalność, którą prowadził w Belgii przez ponad 25 lat.
- 23 Ponadto wspomniany sąd stoi na stanowisku, że tymczasowy charakter danej działalności powinien być oceniany nie tylko na podstawie okresu świadczenia tych usług, ale również biorąc pod uwagę regularność, okresowość lub ciągłość świadczenia usług. Wywodzi on z tego, że pewna powtarzalność co do zasady nie stoi na przeszkodzie uznaniu tymczasowości działalności. Ponadto tymczasowy charakter świadczenia usług nie wyklucza możliwości, by zainteresowany posiadał w państwie członkowskim, w którym świadczy swoje usługi, określoną infrastrukturę, taką jak biuro.
- 24 W tych okolicznościach cour d’appel de Mons (sąd apelacyjny w Mons, Belgia) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy przepisy art. 5 § 1 pkt 2 lit. b) i art. 6 belgijskiej ustawy z dnia 15 maja 2007 r. [...] w związku z przepisami ustawy z dnia 12 lutego 2008 r. [...], w szczególności jej art. 6, 8 i 9, można interpretować w ten sposób, że usługodawca, który przenosi swoją siedzibę do innego państwa członkowskiego, po dokonaniu takiej zmiany nie może wpisać się w swoim państwie pochodzenia, czyli Belgii, do prowadzonego przez IEA rejestru usług wykonywanych tymczasowo i okazjonalnie, celem wykonywania tam działalności w sposób tymczasowy i okazjonalny? Czy taka wykładnia jest zgodna ze swobodą przedsiębiorczości uznaną w prawie Unii?
- 2) Czy przepisy art. 5 § 1 pkt 2 lit. b) i art. 6 belgijskiej ustawy z dnia 15 maja 2007 r. [...] w związku z przepisami ustawy z dnia 12 lutego 2008 r. [...], w szczególności jej art. 6, 8 i 9, interpretowane w ten sposób, że pojęcie działalności tymczasowej i okazjonalnej wyklucza możliwość świadczenia przez usługodawcę mającego siedzibę w państwie członkowskim pochodzenia usług w innym państwie członkowskim, jeżeli są one powtarzalne, ale w nieregularnych odstępach czasu, lub wyklucza posiadanie w tym ostatnim państwie określonej infrastruktury, są zgodne z wyżej przywołanymi przepisami [dyrektywy 2005/36]?”.

### **W przedmiocie pytań prejudycjalnych**

- 25 Na wstępie należy przypomnieć, że o ile literalne brzmienie pytań prejudycjalnych postawionych przez sąd odsyłający wzywa Trybunał do wypowiedzenia się w przedmiocie zgodności przepisu prawa krajowego z prawem Unii, o tyle nic nie stoi na przeszkodzie, aby Trybunał udzielił

użytecznej odpowiedzi sądowi odsyłającemu poprzez dostarczenie mu elementów wykładni prawa Unii, które pozwolą temu sądowi na samodzielne orzeczenie o zgodności prawa krajowego z prawem Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 30 kwietnia 2020 r., CTT – Correios de Portugal, C-661/18, EU:C:2020:335, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 26 Odnośnie do sporu w postępowaniu głównym – z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że TP ma siedzibę w Luksemburgu i wykonuje tam zawód rzeczoznawcy motoryzacyjnego. Ponadto sąd odsyłający odnosi się do „zadań” wykonywanych przez TP w kilku państwach członkowskich, w szczególności na terytorium Królestwa Belgii, co oznacza jego fizyczne przemieszczenie się na terytorium tego państwa członkowskiego w celu wykonywania tam zawodu.
- 27 Wynika z tego, po pierwsze, że takie świadczenie usług objęte jest zakresem art. 5 dyrektywy 2005/36, którego ust. 1 lit. a) ustanawia zasadę, zgodnie z którą państwa członkowskie nie mogą ograniczać swobody świadczenia usług ze względu na kwalifikacje zawodowe, jeżeli usługodawca ma siedzibę zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim w celu wykonywania tam tego samego zawodu. W tym względzie ust. 2 tego artykułu uściśla, że przepisy tytułu II dyrektywy 2005/36 obowiązują jedynie w wypadku przeniesienia się usługodawcy na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania swojego zawodu.
- 28 Po drugie, skoro okoliczności sprawy w postępowaniu głównym wchodzą w zakres tytułu II dyrektywy 2005/36, który zawiera jej art. 5, to art. 16 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/123/WE z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. 2006, L 376, s. 36) nie znajduje zastosowania, wbrew twierdzeniom rządu niderlandzkiego zawartym w uwagach na piśmie przedstawionych Trybunałowi. Zgodnie bowiem z art. 17 pkt 6 tej dyrektywy jej art. 16 nie ma zastosowania do zagadnień objętych przepisami tytułu II dyrektywy 2005/36 ani do wymogów państw członkowskich, w których usługi są świadczone, a które zastrzegają daną działalność dla przedstawicieli konkretnego zawodu (wyrok z dnia 17 grudnia 2015 r., X-Steuerberatungsgesellschaft, C-342/14, EU:C:2015:827, pkt 36).
- 29 W świetle tych wyjaśnień należy rozumieć, że poprzez swoje pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 5 ust. 2 dyrektywy 2005/36 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu przyjmującego państwa członkowskiego, które w rozumieniu tego przepisu, zgodnie z jego wykładnią dokonaną przez właściwe organy tego państwa, nie pozwala wykonującej tę działalność zawodową osobie mającej siedzibę w innym państwie członkowskim na tymczasowe i okazjonalne wykonywanie zawodu na terytorium tego państwa członkowskiego na tej podstawie, że osoba ta w przeszłości posiadała w tym państwie członkowskim siedzibę, że świadczone przez nią usługi mają pewien powtarzalny charakter lub że ustanowiła ona w tym państwie członkowskim infrastrukturę, taką jak biuro.
- 30 W celu udzielenia odpowiedzi na te pytania konieczne jest dokonanie wykładni art. 5 ust. 2 dyrektywy 2005/36, a ściślej rzecz ujmując –zawartego w tym przepisie pojęcia wykonywania „tymczasowego i okazjonalnego” zawodu w przyjmującym państwie członkowskim w świetle orzecznictwa Trybunału dotyczącego swobody świadczenia usług ustanowionej w art. 56 TFUE.
- 31 W tym zakresie Trybunał orzekł już, że należy rozróżniać zakresy zastosowania, odpowiednio, swobody świadczenia usług i swobody przedsiębiorczości. W tym celu należy ustalić, czy przedsiębiorca ma siedzibę w państwie członkowskim, w którym oferuje on daną usługę, czy też nie. Jeżeli ma on siedzibę w państwie członkowskim, w którym oferuje daną usługę, objęty jest

zakresem stosowania swobody przedsiębiorczości określonej w art. 49 TFUE. Jeżeli z kolei podmiot gospodarczy nie ma siedziby w państwie członkowskim przeznaczenia usługi, to jest on usługodawcą transgranicznym, objętym zasadą swobodnego świadczenia usług (wyrok z dnia 22 listopada 2018 r., Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank, C-625/17, EU:C:2018:939, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 32 Pojęcie „przedsiębiorstwa” w rozumieniu przepisów traktatu FUE dotyczących swobody przedsiębiorczości oznacza rzeczywiste wykonywanie działalności gospodarczej za pomocą stałego zakładu w przyjmującym państwie członkowskim na czas nieokreślony. W konsekwencji zakłada ono rzeczywiste ulokowanie danej spółki w tym państwie członkowskim i prowadzenie tam rzeczywistej działalności gospodarczej (wyrok z dnia 22 listopada 2018 r., Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank, C-625/17, EU:C:2018:939, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 33 Należy ponadto uściślić, że dana osoba może mieć siedzibę, w rozumieniu postanowień traktatu FUE dotyczących swobody przedsiębiorczości, w więcej niż jednym państwie członkowskim, w szczególności poprzez utworzenie drugiego miejsca wykonywania działalności (wyrok z dnia 30 listopada 1995 r., Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 34 Natomiast w przypadku gdy usługodawca przemieszcza się do państwa członkowskiego innego niż to, w którym ma siedzibę, postanowienia rozdziału FUE dotyczącego usług, a w szczególności art. 57 akapit trzeci TFUE, przewidują, że usługodawca wykonuje działalność w sposób tymczasowy (wyrok z dnia 22 listopada 2018 r., Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank, C-625/17, EU:C:2018:939, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału pojęcie „usługi” w rozumieniu traktatu FUE może obejmować usługi o bardzo różnym charakterze, w tym usługi, które podmiot gospodarczy mający siedzibę w państwie członkowskim świadczy w sposób mniej lub bardziej regularny, nawet przez dłuższy okres, na rzecz osób mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w innym państwie członkowskim. Żadne z postanowień traktatu FUE nie pozwala na ustalenie w sposób abstrakcyjny czasu trwania lub częstotliwości, od których świadczenie danej usługi lub określonego rodzaju usługi w innym państwie członkowskim nie może już być uważane za świadczenie usług w rozumieniu traktatu FUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 grudnia 2003 r., Schnitzer, C-215/01, EU:C:2003:662, pkt 30, 31; a także z dnia 10 maja 2012 r., Duomo Gpa i in., od C-357/10 do C-359/10, EU:C:2012:283, pkt 32).
- 36 Ponadto Trybunał orzekł, że tymczasowy charakter świadczenia usług nie uniemożliwia podmiotowi świadczącemu usługi w rozumieniu traktatu zapewnienia sobie w przyjmującym państwie członkowskim pewnej infrastruktury (w tym biura, gabinetu lub pracowni), jeżeli jest to niezbędne w celu świadczenia takich usług (wyrok z dnia 30 listopada 1995 r., Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, pkt 27).
- 37 Na zadane pytania należy odpowiedzieć w świetle powyższych rozważań.
- 38 W pierwszej kolejności, w sytuacji, w której osoba wykonująca działalność gospodarczą mająca siedzibę w jednym z państw członkowskich przemieszcza się na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, w którym w przeszłości prowadziła działalność gospodarczą, aby wykonywać tam obecnie swój zawód tymczasowo i okazjonalnie, właściwe organy tego państwa



członkowskiego mają prawo, jak potwierdza to motyw 11 dyrektywy 2005/36, kontrolować prawdziwość oświadczeń tego przedsiębiorcy w celu upewnienia się, że nie zamierza on uchylać się w sposób stanowiący nadużycie od stosowania prawa krajowego.

- 39 Ponadto w takiej sytuacji ani z art. 56 i 57 TFUE, ani z art. 5 ust. 2 dyrektywy 2005/36, ani z orzecznictwa Trybunału przytoczonego w pkt 31–36 niniejszego wyroku nie wynika, że sam fakt, iż przedsiębiorca w przeszłości dysponował zakładem w przyjmującym państwie członkowskim, może stanowić przeszkodę dla wykonywania przez niego zawodu w tym ostatnim państwie członkowskim w ten sposób, że przemieszcza się on tam z państwa członkowskiego, w którym ma obecnie siedzibę.
- 40 W drugiej kolejności – z orzecznictwa przytoczonego w pkt 35 niniejszego wyroku wynika, że okoliczność, iż usługi świadczone w przyjmującym państwie członkowskim przez przedsiębiorcę mającego siedzibę w innym państwie członkowskim wykazują pewną powtarzalność, nie stoi na przeszkodzie uznaniu ich za świadczenia wykonywane w przyjmującym państwie członkowskim „tymczasowo i okazjonalnie” w rozumieniu art. 5 ust. 2 dyrektywy 2005/36.
- 41 W trzeciej kolejności – z orzecznictwa przytoczonego w pkt 36 niniejszego wyroku wynika, że okoliczność, iż w takiej sytuacji przedsiębiorca posiada w przyjmującym państwie członkowskim określoną infrastrukturę, taką jak biuro, również sama w sobie nie stoi na przeszkodzie takiej kwalifikacji usług, które świadczy w przyjmującym państwie członkowskim.
- 42 Wreszcie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2005/36 usługodawcy prowadzący działalność w innym państwie członkowskim, o których mowa w art. 5 tej dyrektywy, są zwolnieni z wymogów obowiązujących przedsiębiorców prowadzących działalność na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego dotyczących w szczególności uzyskania zezwolenia, rejestracji lub członkostwa w organizacji zawodowej lub instytucji zawodowej, przy czym owo państwo członkowskie może przewidzieć jedynie następującą automatycznie rejestrację tymczasową lub członkostwo pro forma w organizacji lub instytucji zawodowej w celu ułatwienia stosowania przepisów dyscyplinarnych, zgodnie z art. 5 ust. 3 wspomnianej dyrektywy, pod warunkiem że, w szczególności, nie spowodują one w żaden sposób opóźnienia ani utrudnienia w świadczeniu usług.
- 43 W świetle wszystkich powyższych rozważań na zadane pytania trzeba odpowiedzieć, że art. 5 ust. 2 dyrektywy 2005/36 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu przyjmującego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu, które zgodnie z jego wykładnią dokonaną przez właściwe organy tego państwa członkowskiego nie pozwala na tymczasowe i okazjonalne wykonywanie przez przedsiębiorcę mającego siedzibę w innym państwie członkowskim zawodu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego ze względu na to, że przedsiębiorca ten w przeszłości posiadał w tym państwie członkowskim siedzibę, że świadczone przez niego usługi mają pewien powtarzalny charakter lub że ustanowił on w tym państwie członkowskim infrastrukturę, taką jak biuro.

### **W przedmiocie kosztów**

- 44 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziewiąta izba) orzeka, co następuje:

**Artykuł 5 ust. 2 dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r., należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu przyjmującego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu, które zgodnie z jego wykładnią dokonaną przez właściwe organy tego państwa członkowskiego nie pozwala na tymczasowe i okazjonalne wykonywanie przez przedsiębiorcę mającego siedzibę w innym państwie członkowskim zawodu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego ze względu na to, że przedsiębiorca ten w przeszłości posiadał w tym państwie członkowskim siedzibę, że świadczone przez niego usługi mają pewien powtarzalny charakter lub że ustanowił on w tym państwie członkowskim infrastrukturę, taką jak biuro.**

Podpisy